

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS PANEVĖŽIO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2024 m. gegužės 3 d. Nr. 21RE4-52 (AG4-32/22-2024)
Panevėžys

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – ir Komisija), susidedanti iš Komisijos Kauno apygardos skyriaus narės Beatos Labutytės, Komisijos Panevėžio apygardos skyriaus narės Sigitos Šimbelytės ir Komisijos pirmininko pavaduotojos Panevėžio apygardos skyriuje (pranešėja ir posėdžio pirmininkė), sekretoriaujant Natalijai Abuojai, dalyvaujant pareiškėjai A. S.,

2024 m. balandžio 30 d. Komisijos posėdyje nuotolinių ryšių priemonėmis žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos A. S. skundą atsakovei Kupiškio rajono savivaldybės administracijai dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja A. S. Komisijos Panevėžio apygardos skyriui paduotu skundu prašė panaikinti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos (toliau – ir Savivaldybės administracija) Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus (toliau – ir Skyrius) 2024 m. vasario 26 d. sprendimą Nr. 77 „Dėl vienkartinės pašalpos“ (toliau – ir Sprendimas) ir įpareigoti Savivaldybės administraciją priimti naują sprendimą.

Pareiškėja skunde paaiškino, kad, (duomenys neskeltni) gimus dukrai ir nuvykus į Kupiškio rajono savivaldybę (toliau – ir Savivaldybę), domėjosi, kokios išmokos skiriamos gimus vaikui, kaip pildyti dokumentus, kai buvo užstrigusi E. sveikatos sistema, buvo įvardinta, kad tik, kai bus užregistruota dukra, pareiškėja turėtų kreiptis į Savivaldybę arba per Socialinės paramos šeimai informacinę sistemą (toliau – SPIS) ir kad priklausau vienkartinė išmoka gimus vaikui ir vaiko pinigai. Dokumentai buvo pildyti per SPIS. (duomenys neskelbtini) gimus sūnui ir Savivaldybėje pasiteiravus dėl išmokų, buvo įvardintos tos pačios išmokos – vienkartinė išmoka gimus vaikui ir vaiko pinigai. Tik kai užregistravo sūnų, buvo įteikta Savivaldybės dovanojama knyga. Taip pat buvo pildomi dokumentai per SPIS.

2023 m. rugsėjo 19 d. laikraštyje „Kupiškėnų mintys“ pamačius straipsnį apie Savivaldybės skiriamas lėšas gimus vaikui, pareiškėja paskambino Savivaldybės administracijos Skyriaus vedėjai pasidomėti, kokios išmokos yra skiriamos gimus vaikui. Ji nurodė darbuotojo numerį, kuriuo pareiškėja turėtų paskambinti. 2023 m. rugsėjo 20 d. tuo pačiu klausimu pareiškėja paskambino nurodytu numeriu. Galimai dėl pasirodžiusio straipsnio laikraštyje, specialistės buvo įvardinta ir Savivaldybės skiriama išmoka gimus vaikui. Kai pareiškėja pradėjo domėtis, kodėl nebuvo informuota anksčiau, kai gimė vaikai, buvo atsakyta, kad nežinojimas neatleidžia nuo atsakomybės, tačiau, pareiškėjos nuomone, Savivaldybės darbuotojai privalo gyventojus informuoti, kas jiems priklauso, todėl tą pačią dieną pareiškėja parašė Skyriaus vedėjai L. B., nurodydama, jog nori užsiregistruoti parašyti prašymą dėl išmokos gimus vaikui už abu savo vaikus. 2023 m. rugsėjo 21 d. iš Savivaldybės sulaukė skambučio, kuriuo pareiškėja buvo informuota, jog gali ją užregistruoti 2023 m. spalio 5 dieną. Kadangi 2023 m. spalio 4 d. pareiškėja turėjo eiti į tą patį Skyrių kitu klausimu, pareiškėjai paskambino iš Savivaldybės pasidomėti, ar ji ketina atvykti dėl tikslinės pašalpos. Pareiškėja atsakė, kad dėl tikslinės pašalpos turi ateiti 2023 m. spalio 5 d. ir pasidomėjo, ar gali atėjusi 2023 m. spalio 4 d. tuo pačiu metu užpildyti ir

prašymą dėl tikslinės pašalpos. Specialistė nurodė, kad nėra tikslinga pildyti, nes prašymas pildomas per 6 mėnesius nuo vaiko gimimo.

Pareiškėja atkreipė dėmesį, kad prašymą dėl tikslinės pašalpos pildė 2023 m. spalio 4 d., nors sprendime prie papildomų duomenų parašyta prašymo data 2023 m. spalio 18 d., o prie pastabų 1-oje pastraipoje parašyta, kad „2023 m. spalio 18 d. Socialinės paramos ir sveikatos skyriuje gautas A. S. prašymas pašalpai gauti už vaikus“. Pareiškėja teigė nesuprantanti, kaip jos prašymas galėjo būti gautas spalio 18 d., kai prašymą ji parašė spalio 4 d. Tuo labiau, kad tuo metu pagal patvirtinto 2019 m. rugsėjo 26 d. sprendimo Nr. TS-226 (aktuali suvestinė redakcija nuo 2023 m. rugsėjo 29 d.), 25 punkte teigiama, kad „Gautas prašymas užregistruojamas pateikimo dieną socialinių išmokų ir apskaitos sistemoje „Parama““. Dėl datų neatitikimo ir nesivadovavimo tvarkos aprašu, pareiškėja skunde kėlė abejones dėl Skyriaus darbuotojų netinkamai atliekamo darbo ir galimai klastojamų dokumentų. 2023 m. spalio 31 d. buvo gautas sprendimas Nr. 404. Šis sprendimas buvo apskųstas Komisijos Panevėžio apygardos skyriui. 2024 m. sausio 17 d. buvo gautas Komisijos sprendimas Nr. 21RE4-6 (AG4-127/18-2023) ir po jo įsiteisėjimo 2024 m. kovo 1 d. pareiškėja elektroniniu paštu gavo Skyriaus pranešimą Nr. 2440 „Dėl išmokos neskyrimo“. Kadangi iš Komisijos sprendimo suprato, jog pranešimas jokių teisinių pasekmių nesukelia, yra tik informacinio pobūdžio dokumentas, todėl kreipėsi į Skyriaus vedėją L. B. su prašymu, kad atsiųstų Sprendimą. Pareiškėja pabrėžė, kad po prašymo dėl pašalpos skyrimo iš Skyriaus tiek pirmą, tiek ir šį kartą buvo atsiųstas tik pranešimas. Norint gauti sprendimą, sukelti teises pasekmes, abu kartus pareiškėja turėjo kreiptis į Skyrių, prašydama jį atsiųsti.

Pareiškėja atkreipė dėmesį, kad, remiantis Komisijos sprendimu, kuriame Komisija pabrėžė, kad sprendimas Nr. 404 yra panaikinamas, nes nustatyti sprendimo trūkumai yra esminiai, naujai priimtas Savivaldybės administracijos Skyriaus Sprendimas yra beveik analogiškas pirmajam, nes neatitinka Komisijos sprendime išvardintų Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – Viešojo administravimo įstatymo) 10 straipsnio 5 dalyje numatytų administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų, kuriuos detalizuoja ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika. Sprendime cituojamas tik tvarkos aprašo 8.2.2. papunktis, kuris kartojamas keletą kartų ir nėra nurodoma daugiau jokių administracinio sprendimo motyvų. Pareiškėjos teigimu, Sprendime nesiremiama Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 5 punkte įtvirtintu išsamumo principu, pagal kurį viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešasis administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas (tai siejama su teisėtumo principu). Taip pat administraciniam aktui yra keliamas ir motyvuotumo reikalavimas, kad sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinoma ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas.

Pareiškėja atkreipė dėmesį, kad prašyme ji nurodė, jog apie tikslią pašalpą ji sužinojo tik iš straipsnio laikraštyje ir kad gimus tiek dukrai, tiek sūnui, Savivaldybės darbuotojai neinformavo, kad tokia pašalpa priklauso, tuo tarpu Skyrius Sprendime pabrėžia, kad pareiškėjai rašant prašymą nuo vaikų gimimo buvo suėję 39 ir 15 mėnesių. Pareiškėja teigė suprantanti, kad jos vaikai pagal galiojantį tvarkos aprašą yra vyresni nei 6 mėnesiai, tačiau, kol tvarkos apraše nebuvo įvardintas laikotarpis, per kiek laiko nuo vaiko gimimo šeimos privalo kreiptis į Savivaldybę dėl pašalpos skyrimo, tuo laikotarpiu ji nebuvo informuota apie tokią pašalpą. Pareiškėjos nuomone, Savivaldybės ir / ar Skyriaus darbuotojai apie įstatymų ir kitų teisės aktų pasikeitimus, kurie turi įtakos rajono gyventojams, turėtų juos informuoti, todėl iki dabar nėra aišku, kokios priežastys lėmė tai, kad beveik 4 metus nuo tvarkos aprašo įsigaliojimo iki straipsnio išleidimo (nuo 2019 m. rugsėjo 26 d. iki 2023 m. rugsėjo 16 d.) buvo slepiama informacija nuo daugumos šeimų, tame tarpe ir nuo pareiškėjos šeimos. Tokį ilgą laiką besitęsiantis procesas, kai svarbi informacija nutylima rajono šeimoms, sukelia daug abejonių dėl Skyriaus darbo bei kyla klausimas, kodėl pareiškėjos šeima buvo diskriminuojama ir nebuvo informuota, kad tokia pašalpa priklauso.

Skunde pareiškėja taip pat akcentavo, kad dėl prašymo pateikimo ji kreipėsi 2023 m. rugsėjo 20 d., t. y. kai į tvarkos aprašą dar nebuvo įtrauktas laikotarpis, jog kreiptis galima per 6 mėnesius nuo vaiko gimimo, kai paaiškėjo, jog tą pačią dieną jau buvo išleistas Savivaldybės mero potvarkis dėl

tarybos posėdžio sušaukimo, kuriame svarstomas tvarkos aprašo pakeitimas (t. y. įtraukti 6 mėnesių laikotarpį, per kurį šeimos gali kreiptis dėl pašalpos gimus vaikui). Tuo tarpu pareiškėjai buvo paskirta apsilankymo Savivaldybėje data, kuomet ji turėjo parašyti prašymą, tik 2023 m. spalio pradžioje, kai jau buvo priimtas tvarkos aprašo pakeitimas. Pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą (toliau – PSPNGĮ), socialinių pašalpų ir kompensacijų teikimas yra priskirtas savarankiškai savivaldybių funkcijai, o pagal PSPNGĮ 4 straipsnio 2 dalį, savivaldybės taryba tvirtina piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašą. Atkreipė dėmesį į PSPNGĮ 4 straipsnio 6 dalį, jog „Nepanaudotos savivaldybių biudžetų lėšos piniginei socialinei paramai skaičiuoti ir mokėti pirmiausia naudojamos šio straipsnio 5 dalies 10 ir 11 punktuose nurodytoms sritims finansuoti skiriant ne mažiau kaip 20 procentų šių lėšų.“ Šio įstatymo 4 straipsnio 5 dalies 10 punkte minima: „socialinių paslaugų srities darbuotojų darbo sąlygoms gerinti ir darbo užmokesčiui didinti“ ir 11 punkte – „savivaldybės administracijoje dirbančių socialinių išmokų specialistų darbo užmokesčiui didinti“. Pareiškėjos nuomone, skirti datą prašymui parašyti jau po naujai patvirtinto tvarkos aprašo, leidžia daryti prielaidą, kad tai galimai yra Savivaldybės ir / ar Skyriaus darbuotojų piktnaudžiavimas valdžia ir / ar pinigų taupymas rajono gyventojų sąskaita tam, kad nepanaudotas Savivaldybės biudžeto lėšos būtų skiriamos pasigerinti sau darbo sąlygas ir pasididinti darbo užmokestį.

Pareiškėja pabrėžė, kad Skyrius, iš naujo nagrinėdamas pareiškėjos prašymą, neatsižvelgė į Komisijos sprendime pateiktus beveik visus nustatytus trūkumus, kuriuos Komisija įvardino kaip esminius. Apibendrinama pareiškėja teigė, kad, remdamasi išdėstytais argumentais, mano, jog Sprendimas nėra išsamus ir motyvuotas, neturi individualios argumentacijos, todėl su juo nesutinka ir prašo jį panaikinti (b. l. 1-5).

Atsakovė Savivaldybės administracija atsiliepiu į pareiškėjos skundą prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepime paaiškino, kad Skyrius 2023 m. spalio 4 d. gavo A. S. prašymą dėl tikslinės pašalpos skyrimo už vaikus: U. S., gim. (duomenys neskelbtini) ir A. S., gim. (duomenys neskelbtini).

Atsakovė, vadovaudamasi PSPNGĮ 4 straipsnio 2 dalimi, nurodė, kad Savivaldybės taryba tvirtina piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašą, kuriame nustato: <...> pagrindus, kai socialinė parama skiriama kitais šiame įstatyme nenumatytais atvejais (skiriama vienkartinė, tikslinė, periodinė, sąlyginė pašalpa. Vadovaujantis šia PSPNGĮ nuostata, 2019 m. rugsėjo 26 d. buvo priimtas Vienkartinės, tikslinės, periodinės ir sąlyginės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašas, patvirtintas Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. TS-226, „Dėl vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo“ (toliau – Tvarkos aprašas).

Vadovaujantis tuo metu galiojusio Tvarkos aprašo 9.1 papunkčiu, tikslinė pašalpa buvo skiriama už kiekvieną gimusį vaiką asmeniui, deklaravusiam gyvenamąją vietą ne trumpiau kaip 2 mėn. iki vaiko gimimo Kupiškio rajono savivaldybėje, ir faktiškai gyvenančiam Kupiškio rajono savivaldybėje – 200 Eur, kai kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vaiko gimimo dienos. Pareiškėjos prašymas buvo perduotas svarstyti Globos ir rūpybos tarybai (toliau – Taryba), kaip numatė Tvarkos aprašo 28 punktas: „Prašymus, išskyrus 8.3 ir 9.15 papunkčiuose nustatytus atvejus, svarsto Savivaldybės tarybos patvirtinta Globos ir rūpybos taryba“.

2023 m. spalio 26 d. vyko Tarybos posėdis, kurio metu buvo svarstomas pareiškėjos A. S. 2023 m. spalio 4 d. prašymas dėl tikslinės pašalpos už gimusius vaikus. Pagal Tvarkos aprašo 28 punktą, Taryba, išnagrinėjusi asmens prašymą ir pateiktus dokumentus, pateikė rekomendaciją neskirti tikslinės pašalpos A. S. už abu vaikus, kadangi pareiškėjos prašymas neatitiko Tvarkos aprašo 9.1 papunkčio, t. y. pareiškėja kreipėsi vėliau nei per 6 mėn. nuo vaikų gimimo. Taryba pagrįstai rekomendavo neskirti tikslinės pašalpos, kadangi A. S. kreipėsi vėliau kaip po 6 mėn. nuo vaikų gimimo, todėl pareiškėjos reikalavimas panaikinti sprendimą yra nepagrįstas, nes sprendimas priimtas pagal tuo metu galiojusius teisės aktus.

Savivaldybės administracijos direktorius, atsižvelgdamas į Tarybos pateiktas 2023 m. spalio 27 d. rekomendacijas, 2023 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. ADV-501 „Dėl tikslinės pašalpos skyrimo“ neskyrė A. S. tikslinės pašalpos.

Vadovaujantis Tvarkos aprašo 32 punktu, asmuo apie priimtą sprendimą dėl vienkartinės, tikslinės, periodinės, sąlyginės pašalpos skyrimo (neskyrimo) informuojamas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos prašyme nurodytu būdu. 2023 m. spalio 31 d. pareiškėja buvo informuota apie priimtą sprendimą išsiunčiant pranešimą „Pranešimas dėl išmokos neskyrimo“.

Pareiškėja 2023 m. spalio 31 d. sprendimą Nr. 404 „Dėl tikslinės pašalpos skyrimo“ apskundė Komisijos Panevėžio apygardos skyriui, kuris 2023 m. sausio 17 d. priėmė sprendimą Nr. 21RE4-6(AG4-127/18-2023) (toliau – ir Komisijos sprendimas). Komisijos Panevėžio apygardos skyrius Komisijos sprendime nurodė panaikinti Savivaldybės administracijos Skyriaus 2023 m. spalio 31 d. sprendimą Nr. 404 „Dėl tikslinės pašalpos skyrimo“.

Vadovaujantis Komisijos sprendimu, Savivaldybės administracijos direktoriaus 2024 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. ADV-73 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023 m. spalio 30 d. įsakymo Nr. ADV-501 „Dėl tikslinės pašalpos skyrimo“ pakeitimo“, panaikino sprendimą dėl A. S. tikslinės pašalpos neskyrimo.

Nuo 2024 m. vasario 1 d. įsigaliojo Tvarkos aprašas, patvirtintas Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2024 m. sausio 25 d. sprendimu TS-7 „Dėl vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Pareiškėjos 2023 m. spalio 4 d. prašymas dėl pašalpos skyrimo gimus vaikui (vaikams) buvo iš naujo išnagrinėtas ir 2024 m. vasario 26 d. priimtas sprendimas Nr. 77 „Dėl vienkartinės pašalpos“.

Tvarkos aprašo 8.2.2. papunktis nurodo, kad vienkartinė pašalpa, atsižvelgiant į Savivaldybės finansines galimybes, gali būti skiriama už kiekvieną gimusį vaiką asmeniui, deklaravusiam gyvenamąją vietą ne trumpiau kaip 2 mėn. iki vaiko gimimo Kupiškio rajono savivaldybėje ir faktiškai gyvenančiam Kupiškio rajono savivaldybėje – 200 Eur, kai kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vaiko gimimo dienos. 2023 m. spalio 18 d. Skyriuje gautas (prašymas pildytas 2023 m. spalio 4 d.) A. S. prašymas pašalpai gauti už vaikus: U. S., gim. (duomenys neskelbtini), ir A. S., gim. (duomenys neskelbtini).

Vadovaujantis Tvarkos aprašo 12 punktu, vienkartinės, tikslinės, periodinės ir sąlyginės pašalpos skyrimą svarsto Globos ir rūpybos taryba, išskyrus 8.2 papunktyje numatytus atvejus (<...> 8.2.2. už kiekvieną gimusį vaiką asmeniui, deklaravusiam gyvenamąją vietą ne trumpiau kaip 2 mėn. iki vaiko gimimo Kupiškio rajono savivaldybėje ir faktiškai gyvenančiam Kupiškio rajono savivaldybėje – 200 Eur, kai kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vaiko gimimo dienos; <...>). Tvarkos aprašo 36 punktas nurodo, kad „Vienkartinės, tikslinės, periodinės ir sąlyginės pašalpos skiriamos (neskiriamos) Administracijos direktoriaus įsakymu. Dėl 8.2. papunktyje nurodytų vienkartinį pašalpų, sprendimą priima Administracijos direktoriaus įgaliotas asmuo“.

Tvarkos aprašo 8.2.2. papunktis nurodo, kad „Vienkartinė pašalpa, gali būti skiriama už kiekvieną gimusį vaiką asmeniui, deklaravusiam gyvenamąją vietą ne trumpiau kaip 2 mėn. iki vaiko gimimo Kupiškio rajono savivaldybėje ir faktiškai gyvenančiam Kupiškio rajono savivaldybėje – 200 Eur, kai kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vaiko gimimo dienos“, todėl A. S., pagal jos prašymą pašalpai gauti, vienkartinė pašalpa už U. S., gim. (duomenys neskelbtini), ir A. S., gim. (duomenys neskelbtini), neskiriama, nes pareiškėja neatitinka Tvarkos aprašo 8.2.2. sąlygos – t. y. kreipėsi vėliau negu kaip per 6 mėnesius nuo vaikų gimimo. Prašymo pateikimo metu U. S. nuo gimimo buvo praėję 39 mėnesiai, A. S. – 15 mėnesių, todėl A. S., teikdama prašymą, neatitiko Tvarkos aprašo 8.2.2. papunktyje nustatytos sąlygos – dėl pašalpos skyrimo kreipėsi vėliau negu kaip per 6 mėn. nuo vaikų gimimo dienos, todėl A. S. prašymas pašalpai gauti už vaikus U. S., gim. (duomenys neskelbtini), ir A. S., gim. (duomenys neskelbtini), netenkinamas, kadangi neatitinka Tvarkos aprašo 8.2.2. papunkčio, kai vienkartinė pašalpa, atsižvelgiant į Savivaldybės finansines galimybes, gali būti skiriama už kiekvieną gimusį vaiką asmeniui, deklaravusiam gyvenamąją vietą ne trumpiau kaip 2 mėn. iki vaiko gimimo Kupiškio rajono savivaldybėje ir faktiškai gyvenančiam Kupiškio rajono savivaldybėje – 200 Eur, kai kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vaiko gimimo dienos.

Atsakovės teigimu, priimtas Sprendimas yra išsamus ir atitinka Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje numatytus administraciniam sprendimui keliamus reikalavimus: yra administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas, administracinio sprendimo data, administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris, atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos, administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, administracinio

sprendimo motyvai, administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką, administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos. Pažymėjo, kad Sprendime nurodytas reikiamas ir aiškus teisinis pagrindas – nurodomi konkretūs Tvarkos aprašo punktai: 8.2.2 papunktis, 12 punktas ir 36 punktas. Sprendime pateikta individuali argumentacija: nurodomi pareiškėjos vaikai, gimimo datos, kreipimosi tikslas, laikotarpis, kuris yra praėjęs nuo vaikų gimimo datos. Remdamasi tuo, kas išdėstyta, atsakovė Savivaldybės administracija prašė pareiškėjos skundą atmesti (b. l. 55-60).

Skundas tenkintinas.

Nagrinėjamoje byloje pareiškėja ginčija Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus 2024 m. vasario 26 d. sprendimą Nr. 77 „Dėl vienkartinės pašalpos“, kuriuo nuspręsta neskirti vienkartinės pašalpos pareiškėjai už vaikus: U. S., gim. (duomenys neskelbtini) ir A. S., gim. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Vaikai). Pareiškėjos skundžiamą Sprendimą atsakovė priėmė po to, kai Komisijos Panevėžio apygardos skyrius, išnagrinėjęs administracinę bylą Nr. AG4-127/18-2023 pagal pareiškėjos patikslintą skundą atsakovei Kupiškio rajono savivaldybės administracijai dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus, 2023 m. sausio 17 d. priimtu sprendimu Nr. 21RE4-6 (AG4-127/18-2023) nusprendė panaikinti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus 2023 m. spalio 31 d. sprendimą Nr. 404 „Dėl tikslinės pašalpos skyrimo“. Atsižvelgiant į tai, nagrinėjamoje byloje reikšmingomis laikytinos aplinkybės, nustatytos nagrinėjant ir administracinę bylą Nr. AG4-127/18-2023.

Bylos medžiaga nustatyta, kad pareiškėja 2023 m. rugsėjo 20 d. elektroniniu laišku kreipėsi į Savivaldybės administracijos Skyriaus vedėją L. B., norėdama užsiregistruoti dėl prašymo skirti savivaldybės skirtą išmoką gimus vaikui bei sužinoti, kokius dokumentus turi pateikti (b. l. 7).

Byloje esantys duomenys tvirtina, kad pareiškėja 2023 m. spalio 4 d. pateikė prašymą skirti tikslinę pašalpą už Vaikus. Prašyme pareiškėja paaiškino, kad, gimus Vaikams, nebuvo suteikta informacija, jog pareiškėjai priklauso Savivaldybės skiriama pašalpa, tai sužinojo tik iš 2023 m. rugsėjo 16 d. straipsnio laikraštyje „Kupiškio mintys“; kai pirmą kartą į Savivaldybę kreipėsi gimus dukrai, jai buvo pasakyta, jog priklauso tik vienkartinė pašalpa gimus vaikui ir vaiko pinigai; gimus sūnui, taip pat niekas nepasakė, kad priklauso tikslinė pašalpa (b. l. 21-22).

Iš į administracinę bylą Nr. AG4-127/18-2023 pateikto Globos ir rūpybos tarybos 2023 m. spalio 26 d. posėdžio protokolo Nr. R2-24 duomenų matoma, kad darbotvarkės klausimu Nr. 4 buvo svarstomas pareiškėjos 2023 m. spalio 4 d. prašymas dėl tikslinės pašalpos už U. S, gimusią (duomenys neskelbtini) ir už A. S., gimusį (duomenys neskelbtini). Tarybos nariai vienbalsiai nutarė rekomenduoti pareiškėjai neskirti tikslinės pašalpos gimus vaikui, kadangi pateiktas prašymas neatitinka Tvarkos aprašo 9.1 papunkčio nuostatų (administracinė byla Nr. AG4-127/18-2023, b. l. 56-57).

Savivaldybės administracijos direktorius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 34 straipsnio 4 dalimi, 6 dalies 1 punktu, Vienkartinės, tikslinės, periodinės ir sąlyginės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. TS-226 „Dėl vienkartinės, tikslinės, periodinės ir sąlyginės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 29 punktu ir atsižvelgdamas į Savivaldybės administracijos Skyriaus 2023 m. spalio 27 d. raštą Nr. R4-2255 „Dėl Globos ir rūpybos rekomendacijų“, Globos ir rūpybos tarybos 2023 m. spalio 26 d. posėdžio protokolą Nr. R2-24, 2023 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. ADV-501 „Dėl tikslinės pašalpos neskyrimo“ nusprendė pareiškėjai neskirti tikslinės pašalpos“ (toliau – Įsakymas) (administracinė byla Nr. AG4-127/18-2023, b. l. 58-59).

Savivaldybės administracijos Skyrius 2023 m. spalio 31 d. sprendimu Nr. 404 „Dėl tikslinės pašalpos skyrimo“, vadovaudamasis Įsakymu, Tvarkos aprašo 9.1 papunkčiu, kai tikslinė pašalpa, atsižvelgiant į Savivaldybės finansines galimybes, gali būti skiriama už kiekvieną gimusį vaiką asmeniui, deklaravusiam gyvenamąją vietą ne trumpiau kaip 2 mėn. iki vaiko gimimo Kupiškio rajono savivaldybėje ir faktiškai gyvenančiam Kupiškio rajono savivaldybėje – 200 Eur, kai kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vaiko gimimo dienos, nusprendė neskirti tikslinės pašalpos A. S. (administracinė byla Nr. AG4-127/18-2023, b. l. 46).

Nesutikdama su minėtuoju Savivaldybės administracijos Skyriaus sprendimu, pareiškėja padavė skundą Komisijos Panevėžio apygardos skyriui, kuris išnagrinėjęs administracinę bylą Nr. AG4-127/18-2023, 2024 m. sausio 17 d. priimtu sprendimu Nr. 21RE4-6 (AG4-127/18-2023) nusprendė pareiškėjos skundžiamą administracinį sprendimą panaikinti kaip neatitinkantį Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnyje administraciniam sprendimui nustatytų reikalavimų bei nurodė, jog, panaikinus sprendimą, atsakovei kyla teisinė pareiga iš naujo išnagrinėti pareiškėjos prašymą ir dėl jo priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį administracinį sprendimą (administracinė byla Nr. AG4-127/18-2023, b. l. 90-97).

Sprendžiant nagrinėjamoje byloje kilusį ginčą, svarbia laikytina aplinkybė, jog pareiškėja į Savivaldybės administracijos Skyriaus vedėją L. B. dėl užsiregistravimo prašymui dėl išmokos už savo gimusius Vaikus, t. y. tikslinės pašalpos skyrimo, kreipėsi 2023 m. rugsėjo 20 d. elektroniniu laišku. Pareiškėjos kreipimosi į Skyriaus vedėją metu galiojo Tvarkos aprašo redakcija, patvirtinta Savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 25 d. sprendimu Nr. TS-20 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 26 d. sprendimo Nr. TS-226 „Dėl Vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, galiojusi nuo 2022 m. balandžio 2 d. iki 2023 m. rugsėjo 28 d. Šios Tvarkos aprašo redakcijos 9.1. papunktis įtvirtino nuostatą, jog tikslinė pašalpa gali būti skiriama už kiekvieną gimusį vaiką asmeniui, deklaravusiam gyvenamąją vietą ne trumpiau kaip 2 mėn. iki vaiko gimimo Kupiškio rajono savivaldybėje ir faktiškai gyvenančiam Kupiškio rajono savivaldybėje – 200 Eur. Aptariama Tvarkos aprašo redakcija nenumatė termino, per kurį asmenys, norintys gauti minėtąją tikslinę pašalpą, turi kreiptis į Savivaldybę nuo vaiko gimimo dienos. Tokio termino taip pat nenumatė ir pareiškėjos kreipimosi į Skyriaus vedėją metu galiojusi PSPNGI redakcija. Terminas, per kurį asmenys, atitinkantys Tvarkos aprašo 9.1. papunktyje tikslinei pašalpai gauti keliamus kriterijus, turi kreiptis į Savivaldybę, buvo nustatytas Savivaldybės tarybos 2023 m. rugsėjo 28 d. sprendimu Nr. TS-217 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 26 d. sprendimo Nr. TS-226 „Dėl Vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, įsigaliojusi nuo 2019 m. rugsėjo 29 d.

Vadovaujantis viešos teisės aktų projektų paieškos duomenimis, nustatyta, kad Teisės aktų projektų registre 2023 m. rugsėjo 20 d. Kupiškio rajono savivaldybė įregistravo Sprendimo „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 26 d. sprendimo Nr. TS-226 „Dėl Vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą Nr. TSP-242 (reg. Nr. 23-13766) (toliau – Sprendimo projektas). Sprendimo projekto 1 punktu nuspręsta pakeisti Vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. TS-226 „Dėl Vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 9.1 papunktį ir jį išdėstyti taip: „9.1. už kiekvieną gimusį vaiką asmeniui, deklaravusiam gyvenamąją vietą ne trumpiau kaip 2 mėn. iki vaiko gimimo Kupiškio rajono savivaldybėje ir faktiškai gyvenančiam Kupiškio rajono savivaldybėje – 200 Eur, kai kreipiamasi ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vaiko gimimo dienos;“. Sprendimo projekto rengėja nurodyta Savivaldybės Skyriaus vedėja – L. B..

Kartu su Sprendimo projektu buvo pateikti Sprendimo projekto aiškinamasis raštas ir lyginamasis variantas. Šiuose dokumentuose nurodyta jų parengimo data – 2023 m. rugsėjo 19 d., tiek Sprendimo projekto aiškinamąjį raštą, tiek ir lyginamąjį variantą rengusiu asmeniu įvardinta Skyriaus vedėja – L. B.. Sprendimo projekto aiškinamajame rašte laukiamu rezultatu įvardinama tai, jog pritarus Vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo pakeitimui už kiekvieną gimusį vaiką asmeniui bus išmokama po 200 Eur nustačius kreipimosi terminą.

Iš Kupiškio rajono savivaldybės interneto svetainėje viešai paskelbtų Savivaldybės tarybos posėdžių darbotvarkių duomenų, matoma, kad 2023 m. rugsėjo 28 d. paskirto Savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkėje ties eilute Nr. 13 nurodytas darbotvarkės klausimas – Dėl Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 26 d. sprendimo Nr. TS-226 „Dėl Vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo; projekto Nr. – TSP-242; pranešėja įvardinta – L. B.

Savivaldybės interneto svetainėje viešai paskelbto 2023 m. rugsėjo 21 d. Savivaldybės tarybos Sveikatos ir socialinės apsaugos komiteto (toliau – Komitetas) posėdžio darbotvarkės turinio duomenys tvirtina, kad darbotvarkė sudaryta dėl Savivaldybės tarybos posėdžiui, paskirtam 2023 m. rugsėjo 28

d., teikiamų sprendimų projektų, priskirtų Komiteto kompetencijai, aptarimo. Komiteto darbotvarkės 2.5 papunktyje nurodytas darbotvarkės klausimas, susijęs su Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 26 d. sprendimo Nr. TS-226 „Dėl vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimu.

Vadovaujantis ginčui aktualiu laikotarpiu galiojusio Savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. TS-89 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“, 19 punkto nuostata, komitetų posėdžių darbotvarkės ne vėliau kaip prieš 2 darbo dienas iki komiteto posėdžio pradžios paskelbiamos Savivaldybės interneto svetainėje.

Nagrinėjant šią administracinę bylą nustatytos faktinės aplinkybės, taip pat ir byloje esantys rašytiniai įrodymai patvirtina, kad pareiškėjos 2023 m. rugsėjo 20 d. kreipimosi elektroniniu laišku į Savivaldybės administracijos Skyriaus vedėją L. B. dėl tikslinės pašalpos skyrimo metu, Skyriaus vedėjai L. B., rengusiai Sprendimo projektą, buvo žinoma apie tai, jog ketinama pakeisti Tvarkos aprašą, jame įtvirtinant tikslinės pašalpos gavimą detalizuojantį ir tam tikra apimtimi apribojantį asmens teisę ją gauti kriterijų, t. y. 6 mėn. terminą nuo vaiko gimimo dienos. Apie tai, jog pareiškėja, siekdama gauti šią tikslinę pašalpą, turėtų nedelsti ir kreiptis į Savivaldybę dėl tikslinės pašalpos skyrimo pateikiant prašymą elektroninių ryšių priemonėmis ar pasitelkus korespondencijos siuntimo paslaugas teikiančius subjektus Skyriaus vedėja L. B. pareiškėjos 2023 m. rugsėjo 20 d. nei vėliau neinformavo. Tai patvirtina tiek pareiškėjos skunde, paduotame Komisijos Panevėžio apygardos skyriui, nurodyti argumentai, tiek ir Komisijos Panevėžio apygardos skyriaus posėdžio metu pareiškėjos pateikti paaiškinimai, kuriais pareiškėja patvirtino, kad atsakingi Savivaldybės darbuotojai neinformavo jos apie tikslinės pašalpos gavimo sąlygas ir tvarką.

Atsižvelgiant į tai, sprendžiama, kad toks atsakovės ir jos konkrečios darbuotojos Savivaldybės administracijos Skyriaus vedėjos L. B. veikimas nesiderina su gero viešojo administravimo principu. Pastebėtina, kad atsakovė, būdama viešojo administravimo subjektu, savo veikloje be kita ko turi vadovautis ir Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, kad Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas, šio principo taikymu taip pat įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje pateikiamas platus šio principo aiškinimas. Viena iš jo aiškinimo reikšmių suponuoja tai, jog viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (pvz., *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015*; *2021 m. kovo 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1826-629/2021*). Formaliai ir biurokратиškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos nesiderina su gero administravimo principu (pvz., *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. birželio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2150-492/2015*). Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (pvz., *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2012 m. spalio 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-134/2012*).

Įvertinus nagrinėjamoje byloje skundžiamą Sprendimą, matoma, kad jis pagrįstas Tvarkos aprašo, patvirtinto Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2024 m. sausio 25 d. sprendimu TS-7 „Dėl vienkartinės, tikslinės, sąlyginės ir periodinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nuostatomis, t. y. teisės aktu, kuris pareiškėjos 2023 m. spalio 4 d. prašymo pateikimo, o juo labiau ir pareiškėjos 2023 m. rugsėjo 20 d. kreipimosi į Savivaldybės administracijos Skyriaus vedėją metu negaliojo, kas iš esmės lemia tai, jog pareiškėjos skundžiamas Sprendimas pažeidžia esminius bendruosius teisės principus, t. y. prieš tai minėtąjį gerojo viešojo administravimo, teisėtumo, teisės aktų atgal negaliojimo (*lex retro non agit*) bei teisės principą, jog iš neteisės teisė neatsiranda (*ex iniuria ius non oritur*). Tai reiškia, kad pareiškėjos skundžiamas Sprendimas yra savaiame neteisėtas ir naikintinas.

Nagrinėjant bylą taip pat nustatyti atsakovės neteisėti veiksmai, neįteikiant pareiškėjai jai neigiamas teises pasekmes sukeliančio sprendimo. Į bylą kartu su skundu pateikti pareiškėjos

rašytiniai įrodymai patvirtina, kad, siekdama gauti Sprendimą, pareiškėja papildomai 2024 m. kovo 4 d. prašymu kreipėsi į Savivaldybės administracijos Skyriaus vedėją L. B. dėl Sprendimo įteikimo (b. l. 46). Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad asmeniui, pateikusiam prašymą, ar asmeniui, dėl kurio galimai pažeistų teisių ir teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, taip pat asmenims, kuriems administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą pateikiant to sprendimo kopiją. Pažymėtina, kad tokie pat neteisėti atsakovės veiksmai, pareiškėjai neįteikiant jai neigiamas teises pasekmes sukeliančio sprendimo buvo nustatyti ir nagrinėjant administracinę bylą Nr. AG4-127/18-2023, b. l. 29, 32). Tokiais neteisėtais veiksmais atsakovė patvirtina, kad, įgyvendindama jai Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytą kompetenciją, ji nesivadovauja Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 94 straipsniu, skundžiamo teisės akto panaikinimas reiškia, kad konkrečiu atveju atkuriami buvusi iki ginčijamo teisės akto priėmimo padėtis, tai yra atkuriamos pažeistos pareiškėjo teisės ar teisėti interesai. Nagrinėjamo ginčo kontekste ši nuostata reiškia, jog įsiteisėjus Komisijos Panevėžio apygardos skyriaus sprendimui, kuriuo panaikinamas pareiškėjos skundžiamas Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus 2024 m. vasario 26 d. sprendimas Nr. 77 „Dėl vienkartinės pašalpos“, atsakovei kyla pareiga iš naujo spręsti dėl tikslinės pašalpos skyrimo pareiškėjai.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 14 straipsnio 4 dalimi, 19 straipsniu, 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos A. S. skundą tenkinti.

Panaikinti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus 2024 m. vasario 26 d. sprendimą Nr. 77 „Dėl vienkartinės pašalpos“.

Įpareigoti atsakovę Kupiškio rajono savivaldybės administraciją iš naujo spręsti tik tikslinės pašalpos skyrimo pareiškėjai A. S.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys turi teisę skusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Vesta Šliogerytė

Komisijos narės

Beata Labutytė

Sigita Šimbelytė